ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Година XXII – Број 470
Субота, 31. децембар 1960.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

ФЛАШ ГОРДОН

АДАМ МАНДРОВИЋ – ШПИЈУН У ЛЕТЕЋЕМ АУТОМОБИЛУ – МОКРА НОВА ГОДИНА – У СЛИЦИ И РЕЧИ – РАЗНЕ ВЕСТИ И ЗАНИМЉИВОСТИ

СРЕЋНА НОВА ГОДИНА

T. XI. /60

ОПАСНА ПРЕТЊА

Пера Ждера никако није могао да наплати нека своја потраживања од Хорација. Због тога се једног дана дигао и одлучно затражио да му се дуговање плати.

— Немам! На поштену реч немам! — правдао се Хорације.

Тада му је Пера Ждера страшно запретио.

— Ако ми сада одмах не даш паре, онда ћу отићи свим твојим повериоцима и казаћу да си почео да плаћаш дугове.

Хорације је пребледео и без речи платио Пери Ждери оно што му је дуговао.

ЗАШТО СЕ ОНДА ТАКО ЗОВЕ

Белка повела у шетњу Гају. А Гаја је опет имао обичај да стално показује прстом када нешто спази.

— Слушај, они који су лепо васпитани никада не показују

прстом оно о чему говоре. То није пристојно.

— Гле, а зашто се онда овај прст зове кажипрст! — побунио се Гаја искрено.

ТАЈНА ФРЕГАТЕ „ВАЗА“

Била је 1628. година. На обали стокхолмског пристаништа искупио се 10. августа силан свет. „Ваза“, нова фрегата краљевске флоте, права лепотица с три витке катарке, требало је да тог дана крене на своју прву пробну пловидбу.

На обали су разговарала два човека: мајстор-бродоградитељ Јакобзен и дански посланик Ерик Грабе.

— Господине мајстору — обратио се посланик свом сабеседнику — имате пуно разлога да будете поносни. „Ваза“ је заиста диван брод. Можемо ли се надати да ће се часно показати на свом првом испиту.

— Надајмо се — одговори бродоградитељ. — Јер, брод је саграђен од најбољег материјала. Поред тога, на броду има 64 топа тако да он у случају напада може сам себе да брани.

На броду су стегови већ били подигнути. У том тренутку дански посланик није могао ни да слути да ће бити сведок страшне катастрофе и да ће читаву ту ноћ преседети пишући опширан извештај свом краљу, а још мање да ће после много векова историчари проучавати тај извештај као најважније сведочанство о догађају који се одиграо 10. августа 1628 године.

* * *

Капетан брода Зефринг Хансон наредио је да се дигне сидро. „Ваза“ је лако клизнула по површини мора.

Наједном, удар ветра јако је накривио брод.

— Сви на своја места! — издао је наредбу уплашени капетан. — Сместа склонити топове са стране која је на удару ветра — довикнуо је Јонсону, заповеднику одреда војника који се налазио на броду.

Јонсон се сручио у простор између палуба где су били смештени топови, али није успео ништа да учини. Брод се страховито љуљао и под палубом је настао прави хаос. Јонсонове очи рашириле

су се од ужаса: кроз отворе за топовске цеви јурнула је вода у утробу брода.

— Савијајте једра! — дрекнуо ј капетан.

Али, било је већ касно. На броду је завладала паника: 300 војника који су се налазили испод палубе узалуд су покушавали да се спасу воде што је потоцима надирала.

Јонсон је једва успео да се дочепа палубе. Величанствена фрегата готово је лежала на боку. На очиглед стокхолмских грађана који су стајали скамењени од ужаса „Ваза“ је лагано тонула заједно са посадом.

* * *

Председник специјалног суда устаде:

— Уважена господо! Саслушали смо исказе свих људи који имају било какве везе с предметом овог суђења. Међу њима чули смо и бродоградитеља Јакобзена као и заповедника војног одреда Ерика Јонсона и капетана Зефринга Хансона који су били спасени у последњем тренутку. Ипак, нисмо дошли до коначног закључка и нисмо могли да утврдимо ко је кривац. Истрага ће се наставити. Заседање суда одлаже се за рок који ће накнадно бити објављен, после преговора с његовим краљевским величанством.

На ово суђење били су позвани само изабрани, њих свега неколико, а међу њима и дански посланик Ерик Грабе. Кад је заседање завршено, он се обратио свом суседу, посланику Француске:

— Запамтите шта ћу вам рећи, до новог заседања суда никад неће доћи!

— Ви сматрате да се кривац неће моћи да нађе?

— Тачно! А ипак су узроци несреће савршено јасни.

— И ја тако мислим. Брод је очигледно саграђен непропорционално. Његов доњи део претерано је узан у односу на висину горњег дела брода. Поред тога, доњи део је сувише лак. Било је довољно неколико налета ветра да би брод стао да се љуља и да би се на крају преврнуо. Све друге грешке проистекле су из те две. Према томе, једини кривац могао би бити бродоградитељ.

— Поражен сам вашом проницљивошћу — са осмехом рече Грабе. Казали сте, „могао би бити“, а не „јесте“ Бродоградитељ би несумњиво био кривац да му основне размере брода није наредбом одредио сам краљ. Позвати краља на одговорност то је, разуме се, немогућно. И због тога, уважени, специјални суд никад неће наставити своје заседање...

* * *

Протекли су векови и судбина „Вазе“ била је давно заборављена. Међутим, пре неколико година инжењер Андерс Францен намислио је да пронађе стару фрегату која је кривицом једног краља потонула пре него што је и кренула на своју прву пловидбу. У октобру 1956. године његова тражења уродила су успехом. У стокхолмској луци, готово на истом месту где је нестала, Францен је пронашао „Вазу“ покривену дебелим слојем муља. Упркос вековима, брод је одлично очуван и његово извлачење на површину — радови на томе већ су почели — биће међународна сензација јер у читавом свету не постоји ни један добро очуван брод из времена чувеног тридесетогодишњег рата који је вођен од 1618—1648. године. За стару фрегату, дугачку 50 метара, припрема се у Стокхолму нарочита зграда-музеј.

ШТА ЈЕ БИЛО НАЈБОЉЕ

Ујка Паја био са Влајом у биоскопу, па га после представе пита:

— Хајде, Влајо, кажи ми шта је у биоскопу било најбоље? Шта ти се највише свидело?

Влаја је неколико тренутака ћутао, затим је одлучно одговорио:

— Највише ми се свидео онај младић — продавац који је једнако понављао: „Хајде децо, лимунада, карамеле, чоколаде, слаткиши!“

И НЕШТО ГОРЕ

Влаја је једног дана казао нешто врло ружно, па му је тетка Белка обећала:

— Влајо, добићеш пет банки, али да ту ружну реч више нисам чула!

— Добро, тетка Белка, али ја знам једну реч још гору. Хоћеш ли ми дати сто динара па да је никад не чујеш.

МОРА ДА ЈЕ РЂАВО ВРЕМЕ

Шиља и Пера Ждера отишли у позориште на премијеру. Шиљи се комад баш ништа није допао, па је полако шапнуо Пери Ждери:

— Напољу мора да је врло рђаво време!

— Зашто?

— Па зато што комад ништа не ваља, а још се нико није макао с места.

Ripley's — Веровали или не!

ЖЕНЕ **БЕРБЕРА** ИЗ ЈУЖНОГ МАРОКА ЧИЈИ СУ ПРЕЦИ УНИШТИЛИ СТАРО ВИЗИГОТСКО КРАЉЕВСТВО ЧУВАЈУ УСПОМЕНУ НА ТУ ПОБЕДУ НА ТАЈ НАЧИН ШТО И ПОСЛЕ 12 ВЕКОВА НОСЕ КОСЕ ОЧЕШЉАНЕ И УКРАШЕНЕ ТАКО ДА ПОДСЕЋАЈУ НА КРУНУ ВИЗИГОТСКИХ КРАЉЕВА

ГРАНА ДРВЕТА НА КОЈОЈ ЈЕ ПРИРОДА „ИСПИСАЛА“ БРОЈ 1916 НАЂЕНА ЈЕ У ЈУТИЦИ (САД)

ЛАБУД „ТРУБАЧ“ НАЈТЕЖА ЈЕ АМЕРИЧКА ПТИЦА КОЈА ЛЕТИ

ГРАД **АКВИЛА** (ИТАЛИЈА) КОЈИ ЈЕ НЕМАЧКИ ЦАР ФРИДРИХ II СТВОРИО 1240 ГОДИНЕ ОД СТАНОВНИКА ИЗ 99 РАСТУРЕНИХ ЗАМКОВА, ЈОШ ЈЕ ПОДЕЉЕН НА 99 КВАРТОВА, ИМА 99 ТРГОВА, 99 ФОНТАНА И 99 ЦРКАВА!

ДУВАН „ПЕРИК“ КОЈИ ЈЕ ВЕОМА ЈАК РАСТЕ САМО У ЈЕДНОЈ ОБЛАСТИ ОД 14 КВАДРАТНИХ МИЉА НА ЛЕВОЈ ОБАЛИ МИСИСИПИЈА — И НИГДЕ ВИШЕ НА СВЕТУ! СЕМЕ МУ ЈЕ ТОЛИКО СИТНО ДА СЕ ПРЕ САЂЕЊА МОРА ПОМЕШАТИ С ФИНИМ ПЕПЕЛОМ

ВИШЕ ОД ПОЛА ВЕКА У АРЕНИ **ПЕДРО РОМЕРО** (1754-1838) ЧУВЕНИ ШПАНСКИ БОРАЦ С БИКОВИМА УБИО ЈЕ СВОГ 5.000. БИКА КАД ЈЕ ИМАО 76 ГОДИНА! ЗА 61 ГОДИНУ У АРЕНИ НИЈЕ ЗАДОБИО ЧАК НИ ЈЕДНУ ЈЕДИНУ ОГРЕБОТИНУ

ДРВЕНИ полицајац

На главној улици једног француског провинцијског градића дуго је стајао „полицајац“ начињен од дрвета и у прописној униформи. Овај симбол закона и поретка благотворно је утицао на шофере и за време дежурства дрвеног полицајца није се догодила ни једна једина саобраћајна несрећа. Међутим,

више полицијске власти изгледа да је баш то забринуло и месним полицајцима било је наређено да уклоне свог дрвеног колегу. Наредба је овако мотивисана: „Веома је жалосно што дрвени полицајци доказују на делу да од њих град има више користи него од правих“.

Сунцобран и ајкуле

Познати аустријски истраживач морских дубина Ханс Хас извео је много опита не би ли открио чиме се ајкуле

могу уплашити. Показало се да се ајкуле највише плаше — шареног сунцобрана. Било је довољно да истраживач отвори сунцобран па да се ајкуле које су му се приближавале окрену и побегну.

НАЈВЕЋИ ПРОИЗВОЂАЧ ФИЛМОВА

Супротно ономе што се мисли, највећи произвођач филмова у свету нису САД већ Јапан, а највећи потрошач филмова у свету налази се такође у Азији — то је Индија.

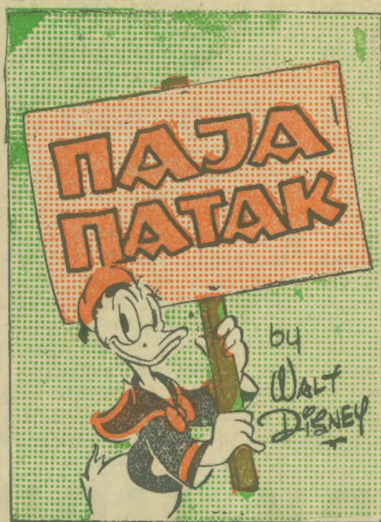

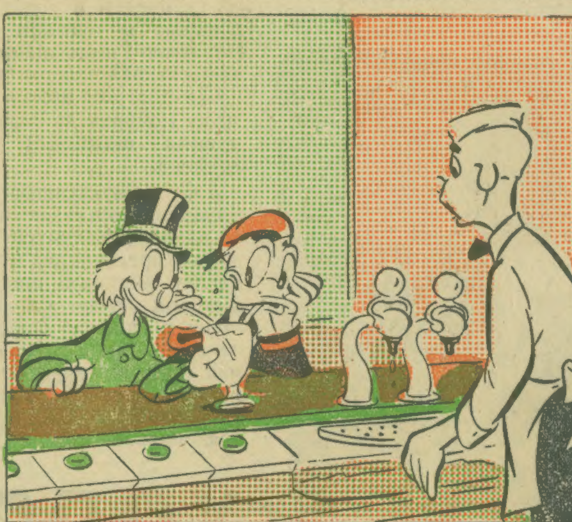

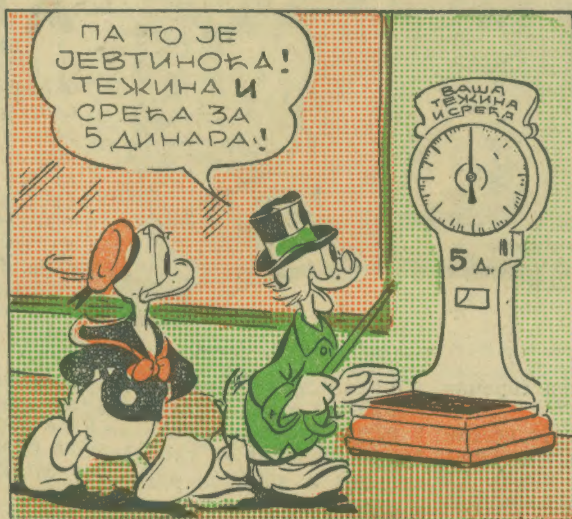

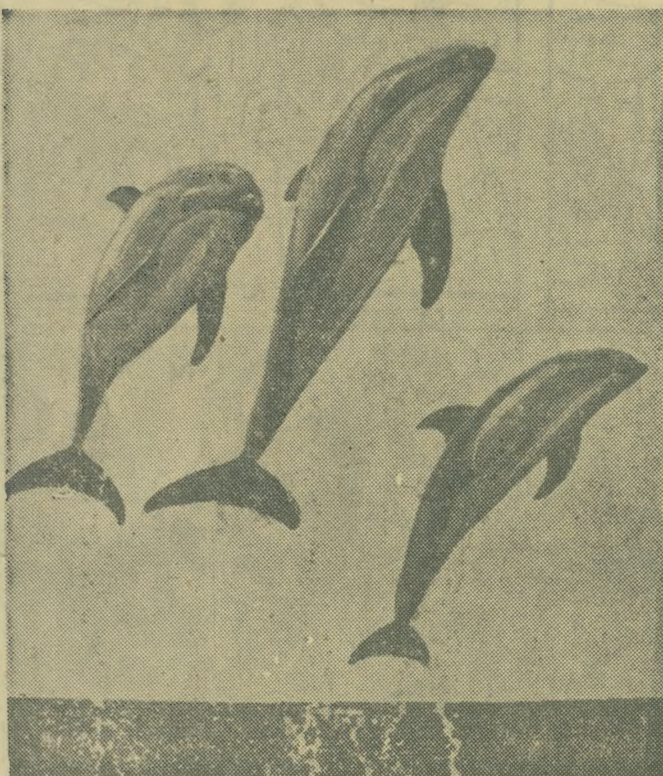

Балет делфина

У чувеном калифорнијском акваријуму Мериленду недавно је изведена невиђена приредба — комбиновани балет акробаткиње Ђулијете Праус и четири истренирана делфина. Гледаоцима је застајао дах када је ова акробатска група изводила поједине тачке.

Интелигенција делфина — процењена као највиша у животињском царству — омогућује им да без много муке „науче“ да скачу кроз обруч постављен осам метара изнад воде или да гурају пред собом појас за спасавање. У погледу брзине, грациозности и тачности скокова делфини су готово превазишли свако људско биће. Они су, као што је познато, и дружељубиви, јер се у „трупи“ Ђулијете Праус поред делфина налази и једно младунче кита. На слици се види како три делфина скачу у савршеном поретку као млазњаци (лево), и док Ђулијета Праус држи обруч на висини од осам метара делфин непогрешиво скаче кроз њега (десно).

Само за ципеле

Када су у средњем веку племићи и богаташи почели да носе кожне ципеле, у градовима где је било плочника само су они смели да ходају по њима. Сиромашан свет који је ишао у обући од нештављене коже или у дрвењацима, кретао се само по џомбавом и блатњавом коловозу.

ХОЛОВИ МОНТЕЗУМЕ

КАКВИ СУ БИЛИ ХОЛОВИ ЧУВЕНЕ МОНТЕЗУМИНЕ ПАЛАТЕ И КАКО ЈЕ ИЗГЛЕДАО ПОСЛЕДЊИ ВЛАДАР АЦТЕКА? НАЈБОЉЕ ПОДАТКЕ О ТОМЕ ДАЈЕ ЧУВЕНИ АМЕРИЧКИ ИСТОРИЧАР 19. ВЕКА ВИЛИЈАМ ПРЕСКОТ У ИСТОРИЈСКОЈ КЊИЗИ „ОСВАЈАЊЕ МЕКСИКА“.

Монтезума, последњи независни владар Мексика, из племена Ацтека, био је веома наклоњен архитектури и његов удео у изградњи и улепшавању града био је заиста велики. Незадовољан резиденцијом свог оца, Монтезума II подигао је другу, још пространију и величанственију.

Ове грађевине биле су сазидане на тако великом простору да је један од освајача написао да је само њихов кров обезбеђивао терене потребне за борбу на турниру 30 витезова. Унутрашња декорација палате, шаролике драперије, кровови на којима су расли кедрови и друго мирисљаво дрвеће, многи пространи апартмани, све је било, како је Кортез без устручавања рекао, лепше од било чега у његовој Шпанији.

Уз само велелепно здање налазила се зграда препуна оружја и војне одеће у најсавршенијем реду и спремни за употребу.

Сам владар био је велики мајстор у владању маквахуитлом, индијанским мачем. Са одушевљењем је посматрао атлетске вежбе и ратне вештине које је повремено изводило његово младо племство. Једна од многих зграда служила је за житницу, а друге за складишта разних артикала, хране и опреме.

Била је ту и зграда са кавезима најдивнијих примерака птица сакупљених из свих делова пространог Монтезуминог царства. Око 300 особа старало се искључиво о њима и за време митарења брижљиво сакупљало прекрасно перје црвених кардинала, златних фазана и разноврсних птица из рода папагаја. У посебном одељењу чуване су птице за лов и грабљивице, међу којима и прождрљиви орлови огромне величине, допремљени са снежних Анда. Само за њихову исхрану набављано је 500 ћурки сваког дана пошто је њихово месо у Мексику тада било најјевтиније.

Уз ову зграду налазила се менажерија дивљих животиња, уловљених из свих делова пространог ацтечког царства. Зоолошки врт био је попуњен великим бројем гмизаваца и разним врстама змија чувених по својој величини и јачини отрова. Шпански освајачи нарочиту пажњу су поклонили звечарки коју су назвали „гневном малом животињом с касташетама у репу“.

Змије су живеле у дугим кавезима чији су подови били застрти перјем и паперјем или у дугим коритима пуним блата и воде. Животиње и птице имале су сасвим довољно простора за слободно кретање и довољно ваздуха и светлости.

Око свих зграда налазили су се пространи вртови пуни егзотичног цвећа, жбуња и медицинских биљки. Извори бистре воде светлуцали су се међу алејама и шумарцима са цвећем и шибљем сладуњавог и опојног мириса. Неколико шаролика павиљона саграђених изнад базена са бистром водом, служили су монарху за освежење у данима несносних летњих врућина.

Али најлуксузнија палата монарха Монтезуме налазила се на брду Чапултепек западно од престонице, посвећена пепелу његових предака. На његовом врху од црвених стена и сада се налази величанствен, мада запуштен замак који је саградио крајем 17. века млади вицекраљ Галвез. Поглед с тих прозора је незабораван. Километрима уоколо подножја Чапултепека простиру се вртови осенчени гигантским чемпресима са преко 15 метара у обиму, стари неколико векова још у доба освајања Мексика.

Монтезумино кућанство било је на нивоу варварског сјаја. Његове жене су у апартманима проводиле своје слободно време у ткању и везовима, а нарочито у прављењу дивних предмета од најлепшег перја које чувари прикупе.

У палати се налазио велики број купатила и сам Монтезума се купао најмање једанпут дневно, док је одећу мењао четири пута у току дана. Никад није обукао поново одело које је на себи већ једном имао јер је оно одмах припадало његовим дворанима. Овакву навику није себи могла дозволити чак ни његова савременица Елизабета I.

Приликом обеда на поду великог салона било је распоређено стотинама разних јела, држаних изнад пламена да би увек била топла. Његов јеловник се састојао између осталог, од дивљачи из удаљених шума и риба које су дан раније пливале у Мексичком заливу. Послуживале су га одабране девојке. За време јела око Монтезуме се постављао параван од резбарије са богатом позлатом да би га заштитио од „вулгарних погледа“. Седео је на јастуцима, а јела су служена на ниском столу прекривеном памучном тканином.

Зделе су биле од најфинијег грнчарског материјала из Полуле. Све што би се једног дана појавило на монарховом столу није смело више никад јер је давано његовим дворанима. Трпезарија је осветљавана буктињама од смоластог дрвета које су при сагоревању пријатно мирисале.

Никад Монтезума није пио друго пиће осим напитка од чоколаде у који је стављана ванила и неки други зачини Служен је у златним пехарима, са кашикама од истог метала или корњачине љуштуре. Цар је испијао најмање 50 пехара сваког дана. Свеже воће са тропског дрвећа су сваког дана преносиле слуге у престоницу.

Пошто би владарски апетит био задовољен, доносила би се вода у сребрним лаворима, а затим луле од дрвета са богатом позлатом из којих је Монтезума извлачио димове траве зване „дуван“. Док је пушио уживао је у играма својих лакрдијаша и мађионичара који су се стално налазили у палати.

Кад би свој дух на тај начин довољно освежио, повукао би се на спавање, после чега је примао амбасадоре страних земаља акредитованих на његовом двору, или изасланике градова који су му плаћали данак, или кацике, поглавице урођеника.

Госте су пријављивали млади племићи који су, без обзира на ранг, изузев оних краљевске крви, улазили босоноги и гледали у под.

Одржавање двора у коме је живело неколико хиљада особа изискивало је огромне трошкове и захтевало веома компликоване обрачуне. Међутим, у Монтезумином домаћинству све је било у савршеном реду јер је једно посебно одељење служило као рачуноводство.

Тако је изгледао Монтезумин двор и његов начин живота у време кад га је шпански освајач Фернандо Кортез заробио 1522. године, после чега је последњи независни владар Ацтека извршио самоубиство.

МОНТЕЗУМА ЈЕ БИО ВЕЛИКИ МАЈСТОР У РУКОВАЊУ МАКВАХУИТЛОМ, ИНДИЈАНСКИМ МАЧЕМ

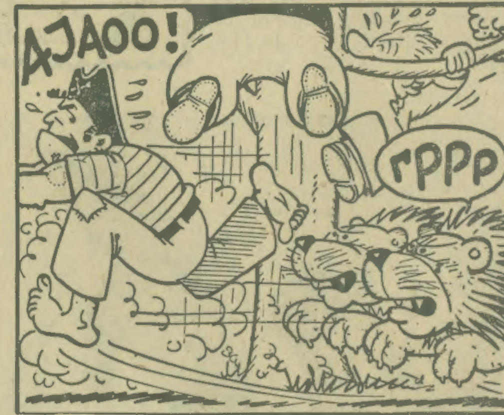

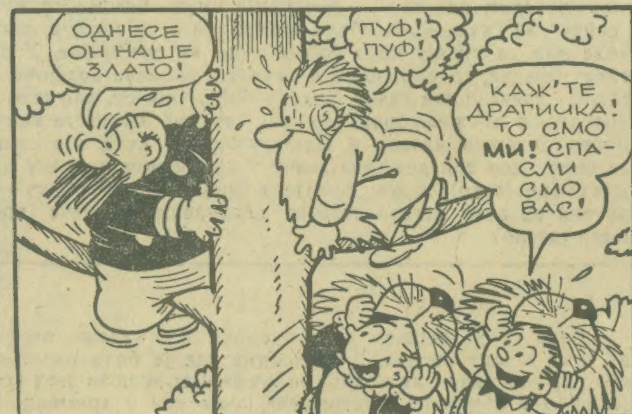

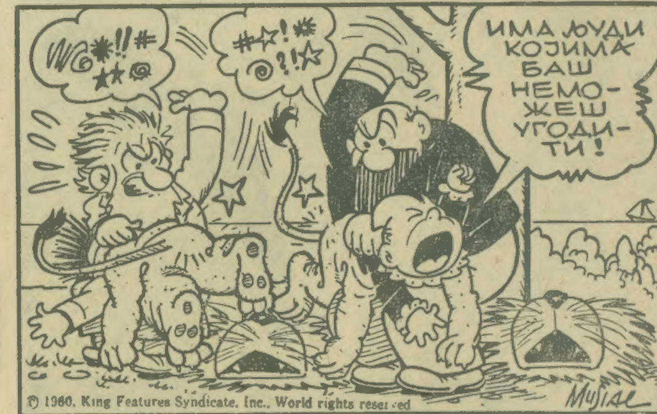

Мокра НОВА ГОДИНА

У Бурми се празник Нове године слави у априлу, у најтоплије време године, месец дана пре наступања кишног периода. Врућине постају све неподношљивије, наилазе дани кад је тешко радити, кад је човек уморан од свакодневног пакла... Тих најнеподношљивијих дана Бурманци славе Нову годину која је код њих истовремено и празник воде. А то значи да они за време празника, који траје четири до пет дана, поливају један другог водом. Чак и председник Бурме полива водом своје ближње и са задовољством прима од њих њихове „мокре честитке". Вода се сипа по оделу, намештају, пријатељима за врат.

У кућу човеку долазе пријатељи, на улицама га заустављају непознати и поливају га шмрковима, прскају га из дечјих револвера за воду или обичних пумпи за бицикле. Занимљиво је да се пред празник Нове године готово не може ући у радње где се продају бицикли: сви купују пумпе да би се за празнике снабдели „оружјем". Аутобуси као и остала возила једва се крећу улицама: вода из шмркова пљушти по њима и по путницима. Тих дана никоме није врућина јер нико не успева да се осуши између два поливања.. У великим градовима чак и ватрогасна кола иду улицама и поливају пролазнике из својих јаких шмркова.

Под млазевима воде играју деца и одрасли. Јер, Нова година у Бурми истовремено је грандиозан фестивал песама и игара. На трговима седе стручњаци ових уметности а пред њима, на дугачким столовима, стоје читави низови награда за добре и најбоље извођаче: сребрне купе и пехари. Поливани водом, улицама се лагано крећу теретни аутомобили и џипови претворени у мање и веће позорнице, с певачима и играчима. Од камиона се не виде ни точкови: претворени су у птицу из бајке, у страшног змаја, велелепни храм или у — сеоска воловска кола. При оцењивању играчких и певачких група узима се у обзир и то с колико су маште оне украсиле своја кола. Шарени камиони заустављају се пред сваким столом и играчи изводе своје тачке. Награде на столовима за којима заседају оцењивачи просто се топе пред очима гледалаца јер готово свака група заслужи неку награду. И тако од јутра до вечери, све док траје празник Нове године.

НЕВОЉЕ С ЈЕЛКОМ

Већ 13 година главни град Норвешке Осло шаље свом британском „колеги" Лондону велику лепу јелку која се поставља на сред Трафалгарског сквера. Као права бомба експлодирала је недавно у лондонској јавности вест да Осло не само што шаље Лондону јелку, већ и плаћа рачун за електрично осветљење утрошено на новогодишњем дрвету.

Кажу да је председник Вестминстера, општине у којој јелка сваке године стоји, добио срчани напад кад је дознао за ову „срамоту" Чињеница да норвешка амбасада у Лондону плаћа рачун за утрошену струју откривена је случајно. Наиме, неки чиновник електричне централе правећи упоредну табелу потрошње струје за последње две године, утврдио је да Норвешка не плаћа довољно и да ће ове године уместо 70, имати да плати 210 фунти. Градски оци Лондона пожурили су да се извине и да известе норвешку амбасаду да више она неће плаћати рачун за струју.

Јелка из Осла имала је и раније у Британији „непријатности". Један инспектор надлежан за здравље британског дрвећа изразио је сумњу да норвешка јелка може да пренесе у Енглеску разне болести дрвећа. Требало га је дуго убеђивати да та јелка уопште не долази у додир с британским дрвећем и да не постоји ни најмања опасност од заразе. Друге једне године неки цариник задржао је јелку на царинарници тврдећи да на њу треба платити царину.

Због закрчености

Друмов[illegible] еликим градовима и развијеним насељима све су више закрчени моторним возилима, тако да је безбедност и возача и пешака све мања. Да би побољшали с обраћај и осигурали и возаче и путнике, група инжењера у Швајцарској израдила је пројект о подизању мреже подземних путева у Швајцарској. Први део овог плана предвиђа изградњу подземних аутомобилиских путева између Базела и његових предграђа, као и повезивање Базела са главном швајцарском магистралом. За подизање овог првог система подземних аутомобилских путева у свету утрошиће се сума од 230 милиона швајцарских франака.

Земљописна карта за путнике на Месец

Научници Велике Британије, Француске и Сједињених Држава ће под руководством Универзитета у Манчестеру ускоро израдити карту месечеве површине која треба да буде далеко прецизнија и потпунија од досадашњих. Ова карта Месеца би имала да послужи људима када се буду искрцали на његовој површини, а на то, како сматрају неки научници, неће се чекати ни читава деценија.

КЊИЖАРА НА КОЊУ

Британски песник Вилијам Олд знао је унапред да ће издавачев рачун бити велик, па је одлучио да сам заради проценат који би требало да положи књижарима за продају његове најновије књиге „Мађионичар од Вајерлауа". Да би публику заинтересовао за ово своје дело он је потрпао све своје књиге у бисаге, натоварио их на белца Тригера и појахао га. Застајкујући повремено успео је да успут од Јокшира до Лондона, а и у самој престоници, распрода свих 3.000 примерака. Одлучио је зато да штампа ново издање.

СПОЉНИ ЗНАЦИ...

Кад цифре недостају, у Француској и „спољни знаци" могу да буду меродавни за одређивање висине пореза. Ако неко има јахту, аутомобил или кућну помоћницу не може да каже да од својих прихода једва живи. Жан Кокто, књижевник и сликар- на својој кожи је осетио да и поклони спадају у спољне знаке благостања. Израдио је слику црквице Вилфранша и поклонио је тамошњој општини. Овај дар финансијске власти су процениле на више милиона, а кад неко поклања толику суму онда мора да има замашне приходе за опорезивање. Према томе, приходи Коктоа оцењени су веома високо. Уметнику стога није преостало ништа друго него да поклон повуче и слику прода по ниској, такорећи симболичној цени.

НЕ ВОЛЕ ШЕШИР

И у главном граду Каталоније води се борба против „симсомбреризма" — „гологлавости" мушкараца. Шеширџије Каталоније окупиле су се на саветовању — да реше какву би акцију требало да поведу и мушкарце одвикну од ружне навике да се на улици појављују гологлави. Притом се утврдило да 90% учесника овог састанка ни сами нису имали шешире.

МАНДРАК и СНЕЖНИ ЧОВЕК

НА ЛЕЂИМА НОСОРОГА

Римски новинар, иначе одушевљени фотоаматер и добар кинооператер, Ђино Берути примио је понуду да учествује у снимању једног документарног филма о дивљим зверима Африке. Са групом снимаљатеља обрео се једног дана у престоници Кеније Најробију, на температури од 40 степени изнад нуле. У тој земљи могу се наћи на слободи све најкрупније и најлепше звери средње Африке.

После недељу дана одмора у Најробију, неопходних за аклиматизацију, експедиција је кренула ка месту за које се сматрало да је најбогатије афричким зверима. Улогорила се и спремала да отпочне снимање. Високи платои планинских масива губили су се у даљини у облацима. Ђино је био одушевљен, али је нестрпљиво и подругљиво запиткивао свог пријатеља:

— Реци, Вићенте, где су те крупне афричке звери о којима си толико говорио?

Експедиција је дотле срела само стада преплашених газела. Нигде ни трага од носорога, опасних животиња, чије је снимање представљало један од циљева ове филмске пустоловине.

Снимаљатељи су сутрадан ујутру поранили. Џип је био претрпан камерама, фотографским апаратима и филмовима.

— Налазио сам се у једном кланцу — причао је доцније Ђино, случајни јунак ове необичне приче. — Прошао је читав сат. Ништа значајно се није догађало. Почео сам да верујем да се носорог тешко може наћи и у дивљој природи Кеније као и у Виа Венето у Риму. Био сам љут и нестрпљив. Изненада је из густе траве на неколико стотина метара од мене изронила једна тамна маса. Прилазила ми је полако њишући боковима.

Био је то прави правцати носорог! Одлично сам могао распознати његова два рога нешто иза ноздрва, што баш чину ову врсту особеном. Животиња је изненада стала. Махала је главом и њушила ветар. Да ли је осетила моје присуство?

Не губећи ни тренутка прислонио сам камеру на око. Носорог је био још превише далеко. Одлучио сам да причекам док ми приђе. Као да је схватио моју жељу носорог је наставио да ми се приближава. Већ се налазио на 20, на 15, па на 10 метара од мене. Радовао сам се што ћу снимати најсензационалније кадрове једног документарног филма.

У том тренутку Вићенте који је био недалеко од мене заурлао је из свег гласа:

Ти си луд Ђино, бежи!

Мени ни на памет није падало да се лишим оваквих слика и наставио сам да снимам.

Баш у тренутку када сам се налазио готово очи у очи са носорогом животиња се сустила на мене. Прострујала ми је само једна мисао: „Ала је брз!" После тога више нисам имао времена да мислим. Осетио сам снажан, врео дах, а затим јак бол у грудима.

Носорог ме је, јурећи пуном брзином, оборио, али се затим догодило чудо. Уместо да се нађем под његовим ногама осетио сам да ме је нека сила подигла у вис и кад сам се расвестио видео сам да јашем на леђима огромне животиње.

Мој пријатељ Виченто није седео скрштених руку. Са једним другим снимаљатељем скочио је у џип и појурио пуном брзином за нама. Знао је да по сваку цену мора престићи животињу. Да би ме спасао, јер је кожа носорога тако дебела да је он практично неповредив пушчаним хицем, морао је да гађа животињу у око и једино тако да је дотуче.

Чинило ми се да маневрисање џипом траје читаву вечност, али је најзад обишао носорога на чијим сам се леђима упркос оштрим боловима добро држао. Хитац Вичентове пушке био је мајсторски погодак. Носорог се сручио подамном.

Приликом пада сломио сам три ребра, али то је било још најмање што је могло да ме задеси јер су врло ретки они који из судара са носорогом извуку главу.

„ЋАКНУТА СТАРИЦА"

Тајна једне мршаве старице која је у својој добро закључаној кући водила живот пустињака недавно је откривена: Марија Андре из Ремса четири године обмањивала је гестапо. За време немачке окупације она је у свом дому пружила уточиште и негу савезничким пилотима и омогућила им да оду из окупиране Француске.

Чак ни њени најближи суседи у улици Камиј Лешар нису слутили да је старица, коју су сви они сматрали помало неморалном, неговала и скривала тридесеторицу пилота чији су авиони током рата били оборени над Француском. Своју тајну она је чувала све до смрти и тек кад је недавно, у 81. години настрадала у саобраћајној несрећи, један њен сарадник из времена рата испричао је њене подвиге.

После смрти свог мужа, пре тридесет година, Марија Андре потпуно се повукла од света. Њени суседи виђали су је само једном седмично кад би изишла да купи намирнице. Када су 1940. године немачке трупе умарширале у Ремс, нико се није зачудио држању Марије Андре која је истог дана ставила полуге на врата а дрвене капке на прозорима чврсто закуцала.

У ствари кућа са закуцаним дрвеним капцима била је уточиште савезничких пилота оборених у ваздушним борбама и одатле су се они тајним каналима пребацивали у Енглеску.

Сваке ноћи седела је она пред емисионом радио-станицом коју је држала скривену у кокошињцу у дну свог врта да би јавила новости из Ремса и добила потребна упутства. Преко своје радио-станице одржавала је везу са Енглеском и члановима француског покрета отпора.

У својој кући старица је, за случај несреће, имала право стовариште оружја, између осталог и један митраљез. Али, она је своју улогу ексцентричне старице играла тако добро, да гестапо на њу никад није посумњао

Кад је Француска била ослобођена суседи су запањено посматрали како два човека напуштају кућу Марије Андре. То су била два канадска пилота — њена последња два штићеника.

После рата старица је наставила свој усамљенички живот и необичан догађај — излазак два човека из њене куће — био је брзо заборављен. Њени сарадници из рата поштовали су њену жељу и нису причали о њеним подвизима, чак су у њено име одбили одликовања која су јој савезници доделили за њене заслуге. Тек после њене сахране — стару Марију Андре прегазио је ауто кад је изишла у своју недељну куповину — Ремс је дознао за њену „тајну". Грађани Ремса одлучили су да „ћакнутој старици" подигну споменкамен.

АКО НИСУ У СТАЊУ

Спортска друштва у немачком срезу Кронах Халт годинама су примала новчану помоћ да би плаћала људе за чишћење својих спортских трофеја. Ову субвенцију је недавно укинуо земаљски саветник др Емерт који ту меру овако образлаже: „Субвенције које се дају друштвима треба да служе унапређењу спорта а не да се њима плаћа чишћење бокала. Ако друштва нису у стању да своје чланове приволе да сами бесплатно гланцају своје трофеје, онда нека им се убудуће предају глинени пехари".

Безначајна...

И поред тога што је земља веома велика, у поређењу са величином Сунца она је незнатна. Научници сматрају да би у Сунце могло да се „спакује" око 1,300.000 наших земаља.

САСТАНАК ЏИНОВСКИХ КОРЊАЧА НА ОРИНОКУ

Почетком месеца марта хиљаде и хиљаде џиновских корњача улазе у ушће реке Ориноке да би у песку плитких залива положиле своја јаја. Првог дана кад жућкаста воде реке почне да опада, Индијанци поставе заседе по шипражју дуж река. Никад још откако се памти није се догодило да корњаче не дођу на овај општи састанак на реци Ориноку.

У јутарњем сумраку животиње се једва распознају али шум који настаје од сударања њихових оклопа све се више појачава и претвара у праву грмљавину. Из минута у минут број корњача се повећава. Оне буквално покрију читаву обалу где својим ногама почињу у песку да копају рупе у које свака од њих положи 80 до 200 јаја.

Иако су обале већ покривене џиновским корњачама, нове животиње пристижу.

Тада Индијанци напуштају своја скровишта и невероватном брзином бацају се на плен. Бирају само велике — теже од 60 килограма и дуже од метра — и преврћу их на леђа. Животиње су немоћне и само очајнички машу по ваздуху својим ружним ногама.

Корњаче представљају један од најважнијих извора хране у венецуеланском делу Гијане. Сваке године ловци улове око 50.000 животиња, од којих добију најмање 300 хиљада килограма меса, и прикупе око 10 милиона њихових јаја.

МЛАДИ ПАДОБРАНАЦ

После великог митинга у Фернбороу мали Стивен Рој данима није могао да се смири. Одушевили су га млазни авиони и „чудовишта" са троуглим крилима, али су ипак најдубљи утисак на њега оставили падобранци. Сваког дана је запиткивао оца како се падобран отвара, како падобранци управљају њиме, како се људи сналазе у висини. Отац му је стрпљиво одговорао на сва питања и чак му направио један мали падобран.

Све то ипак није задовољавало Стивенову радозналост. Једног дана његова мајка је приметила да су јој нестала два чаршава, неколико конопаца за сушење рубља и дршка од метле. Предосећала је да су у то умешани прсти њеног несташка, али је стрпљиво, иако са стрепњом, чекала да види шта ће се догодити.

Док је мама Рој једне недеље припремала доручак Стивен је ишчезао. Узалуд су га родитељи из свег гласа дозивали да дође на доручак. Он је ћутао и припремао свој подвиг, и тек доцније се са тавана неочекивано зачуо његов глас:

Ое! Овде сам! Гледајте ме кроз прозор... Видећете једног правог падобранца.

Оцу се дигла коса на глави. Није имао времена ма шта да предузме и спречи Стивена у његовој намери. Већ после неколико тренутака и отац и мати, престрављени, видели су како дечак огромном брзином пада с висине од 12 метара држећи се за дршку од метле изнад које се белела падобранска купола начињена од чаршава. Дечак је врискао од среће али су се при додиру са земљом његови крици радости претворили у запомагање. Отац и мати су потрчали као без душе. Био је сломио ногу и угрувао се сав. То је ипак било довољно да несташлук остане као поука коју ће дуго памтити.

Чудно позориште

У Лондону, у Улици Меднел постојало је пре 60 година једно мало позориште најчудније не само у Енглеској, него можда и у читавом свету.

У овом позоришту представе нису даване у одређен час, већ од 10 изјутра до 6 увече. Улазак за публику био је бесплатан, али су глумци морали да плаћају улазницу.

Позориште се звало:„ Позориште за оглед“. У њему су се држале пробе, а оне су се мало разликовале од правих представа. Играли су ту и одлични глумци, али су главни били почетници који су се ту вежбали. То им је била добра прилика да савладају страх, бојазан и нервозу пред публиком. Некада би се десило да нема публике, па су глумци почетници молили људе са улице да уђу унутра.

После дужег трагања

После вишемесечног трагања и преко служби за посредовање рада једна фабрика ракета успела је најзад да пронађе човека са стручним и телесним особинама потребним за обављање низа радова у унутрашњости ракете. Тај тако тражени експерт био је циркуски кловн.

Завесе од коже дивљачи

Последња мода у уређивању станова у Великој Британији су завесе и драперије од коже дивљачи. Питање је колико је ово помодарство практично, корисно и јевтино.

У три тома

Антологија немачке лирике, епике и балада из свих књижевних епоха биће снимљена на грамофонске плоче. Ова необична антологија стаће у три тома грамофонских плоча.

Сам себи ископао раку

Један гробар у месту Ахлиеју у Француској, док је копао раку за неког преминулог, пао је у њу мртав од срчане капи. Тако је овај 64-годишњи гробар сам себи ископао гроб.

Адам Мандровић

Воденичар Ђуро Мандровић и његова жена Мирослава нису ни сањали када им се (5. септембра 1839. године) родио син Адам да ће он постати једна од најистакнутијих фигура у историји наше драме и нашег позоришта и подићи се, у своје време, до првих места у југословенској позоришној хијерархији.

У родном месту, Новој Градишки, свршио је тривијалку. У то време германизација је била у пуном јеку. Адаму је тешко пала немачка школска дресура па је више волео да буде воденичар, него да учи школу.

У то доба земљом су путовале немачке глумачке трупе, а 1857. у Градишку стиже дружина неког Осинског. Седамнаестогодишњи Мандровић редован је посетилац представа; не избија из позоришта. Када су глумци отпутовали у Пожегу, он је кренуо за њима пешке, и молио да га приме. Дебитовао је у Халтајевом комаду „Низ бисера“. Доживео је успех, иако је улога била незнатна. Додељиване су му улоге стално и то га је одушевило. С том трупом пропутовао је добар део Славоније. Новине су доносиле вести о њима, па су хвалиле и младог Мандровића — „наше горе лист“.

Казалишном одбору у Загребу пало је то у очи, јер је у то време улагао велике напоре да се уведу представе на хрватском језику, а за то су били потребни глумци Хрвати. Године 1858. Мандровић је већ у Загребу где 2. фебруара дебитује у комаду „Састанак у граду Зрињу“ од Људевита Вукотиновића који га је и ангажовао. Успех је био велик.

Загребачка публика је одушевљена. Њој се свиђа његово мушко држање, звучан глас и диван изговор. Из Загреба је отишао у Трст, а у јесен 1860. враћа се у Загреб где помаже да победи народна реч на сцени, што се и дешава 24. новембра 1960. год.

Мандровић је био у групи хрватских глумаца која је у летњој сезони 1862. године кренула на турнеју по Војводини, па је стигла и у Београд. Грађани Београда били су тада на барикадама, а цео град личио је на ратни логор. Турски топови са тврђаве били су уперени на Београд и спремни да поново оспу паљбу. Долазак хрватских глумаца одушевио је Београђане.

Прва представа давана је 26. јуна 1862. у сали велике пиваре. У загребачкој дружини било је више одличних глумаца, а нарочито се истицао Адам Мандровић. Хрватски глумци одабирали су комаде који су одговарали тадањој ситуацији у Београду. Између осталих даван је и „Никола Шубић Зрињски“. Адам Мандровић у улози Зрињског доводио је публику до заноса.

„Свака реч овог великог човека и свака реч сваког његовог јунака праћена је громким узвицима и бурним пљескањем и, то не беше већ више усхит’, него прави занос, који својом чудном силом беше електрисао сву дворану те не беше краја одушевљеним узвицима и дугом одобравању.“

Хрватски глумци продужили су боравак. Позивани су у куће где су их лепо гостили, на улицама су их грађани одушевљено поздрављали, а приређивани су им и банкети. Лицејска омладина приредила је хрватским глумцима банкет на барикадама, које су глумци касно у ноћ напустили.

Године 1863. Мандровић на позив београдског позоришта одлази у Србију где остаје две године вршећи дужност редитеља и управника, а тада поново иде у Загреб и тамо остаје до 1869. па се опет враћа у Београд где борави до 1873. године и најзад одлази поново у Загреб.

Овај бујни глумачки дух је несмирен и пун акције. Мандровић не седи само у Загребу, него путује по земљи. Отвара казалиште у Вараждину. Године 1874. је у Дубровнику, а 7. марта 1882. слави двадесет петогодишњицу свог уметничког рада. Честитке и поклони стижу са свих страна, а доцније га и српска влада одликује за велике заслуге за београдско позориште. У пензију је отишао 1. јануара 1898. Од публике се опростио једном од својих најбољих улога у „Лују XI“. Али он и даље ради и стално је у вези са позориштем, па 1906. постаје управник Хрватског казалишта у Загребу и остаје ту три године. Умро је у Загребу 12. децембра 1912. године.

Овде ћемо изнети још неке чињенице из његовог живота. Адам Мандровић је 1869. године „проговиро прву глумачку реч са београдске сцене“. Отворио је зграду Казалишта у Загребу, а 1898. године био је у Софији при оснивању Бугарског народног позоришта, где је отворио и прву глумачку школу.

Адам Мандровић, глумац старе школе, био је у своје време један од најизразитијих глумаца југословенске сцене и једна од најмаркантнијих позоришних фигура словенског југа.

О њему се писало и то с правом као о великом уметнику, организатору и редитељу. Он солидно ствара улогу и проучава је до ситница. Прави је стожер око кога се креће хрватска драма. Енергичан и свестан своје дужности он је веома озбиљан а истицао се не само као глумац, него и као редитељ и управник. Као сјајан педагог он је створио целу генерацију младих уметника и код Срба и код Хрвата.

Када је по други пут оставио Београд Ђорђе Малетић пише о њему:

„Губитак би и у другим глумцима био осетљив, али је најосетљивији у господи Мандровићу, Бачванском и Јовановићу. Овакви глумци не могу се никад надокнадити, па ни у овој прилици кад би се опет нашло онако способно лице јер је индивидуалност од човека неразлучна. Мандровићев пун звучан глас, његово достојанствено држање, његово у пуном смислу лепо кретање на позорници, његове руке, његова спољашност, његов неуморни труд, његово племенито срце, његов свестрано развијени таленат, све га је то учинило љубимцем публике и крепким стубом нашег позоришта“.

У току свог дугогодишњег рада Адам Мандровић је створио прве класичне и карактерне улоге нашег репертоара. У неким комадима играо је више улога. За 40 година свог рада имао је више од 1000 улога, а на позорници се појавио око 2000 пута. У новом Хрватском казалишту глумио је 86 пута у 46 комада. Из тих бројева види се број улога, а главне су биле: Едип, Тартиф, Магбет, Луј XI, Лир и друге. Добар је био и у карактерним комичним улогама. Поред овога он је превео са разних језика око 40 драма. У Загребу је било много људи који су ишли у казалиште само када је играо Адам Мандровић.

Његове улоге су биле праве творевине. У његовом приказивању неке личности било је све што је потребно, све што је могло да занесе публику и одушеви је до крај њих граница.

Живот Адама Мандровића је једна права животна школа, а и поука како треба да се бори. Њему, који је постао један од најславнијих у историји нашег позоришта неки су, сада потпуно непознати, како је он доцније причао, „свјетовали да рађе иде камен клесати, него да остане код позоришта, за које абсолутно није“.

Степенице Саше Гитрија

До пре неколико година, док је још био у животу, познати париски глумац Саша Гитри становао је у једној старој и високој кући. До његовог стана се долазило узаним, кружним степеницама на којима је сваки посетилац морао добро да се задува. После трећег спрата стајала је табла: „Још пет спратова!“

Кажу да су се одатле многи враћали, а то је Гитри баш и желео, јер се на тај начин спасавао многих непожељних посетилаца. Они који су били упорнији, већ после следећег завијутка нашли би се пред вратима глумчевог стана.

Једног јутра, уместо првобитног натписа, на хартији су биле исписане следеће речи: „Не журите се јер не волим задихане људе. Више волим да вас чекам још пет минута“.

600 година француског франка

Франак је створен 5. децембра 1360. године, под Жаном II, и тежио је 3,88 грама финог злата.

Уколико га је било више све је постајао лакши. Под Лујем XIII имао је само 0,621 грам злата, а под Лујем XIV — 0,366 грама. Под Наполеоном Бонапартом у њему се налазило 0,290 грама злата и то се није мењало све до 1914. године.

У данашњем „старом“ франку има 0,0020 грама злата, а у новом или „тешком“ франку има 0,180 грама финог злата.

Више него над Помпејом

Према рачунима стручњака, на Париз и околину сваке године падне два милиона тона индустријског пепела. Ове количине су далеко веће од оних које је избацио Везув на Помпеју пре непуних деветнаест столећа. Да би се обезбедио чист ваздух и заштитило здравље становника, предвиђено је постављање уређаја за апсорбовање сагорелих гасова из моторних возила и стварање „безгасних“ зона у граду.

ДАВИД И КОЧИЈАШ

Једном приликом славни сликар Давид изложио је једну од својих најлепших слика. Ушао је у салу и помешао се с публиком која се дивила његовом делу. Наједном запази једног човека кога је по оделу познао да је фијакерист. Давид му је приступио и упитао га:

— Видим да вам се ова слика нимало не допада.

— Заиста не — одговори посетилац.

— Али то је једна од оних слика пред којима се свак зауставља.

— Нема пред чим. Погледајте, овај будаласти сликар је насликао коња чија су уста прекривена пеном а у њима нема ђема.

Давид уђута, али чим се салон затворио он је уклонио пену.

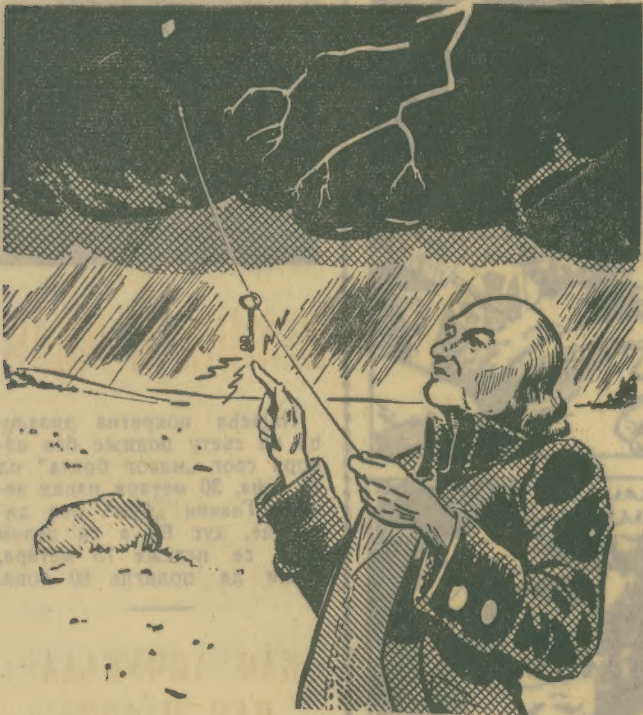

ИГРА СА СМРЋУ

Према извештајима савремених стручњака за временске непогоде, нарочито за громове, Бенџамин Франклин је био толики јунак да ни сам није био свестан — играо се са смрћу када је помоћу змаја и кључа доказао да је гром и електрицитет једно исто. Јер када је један руски научник покушао да понови његов експеримент — погинуо је.

САМО ЗА ДЕСЕТ ГОДИНА

Генерални секретар међународног удружења за геодезију Жорж Лаклавер изнео је у свом реферату на геофизичком конгресу који је одржан у Паризу колико је било непогода од 1948. до 1957. и колико је људи страдало у њима. У току тих десет година десиле су се 64 велике природне катастрофе и то: 25 поплава, 17 земљотреса, 16 оркана на мору, 3 торнада на копну, 2 ерупције вулкана и једна велика плима изазвана буром. У тим природним катастрофама изгубило је живот милион људи, што чини просечно 100.000 жртава годишње.

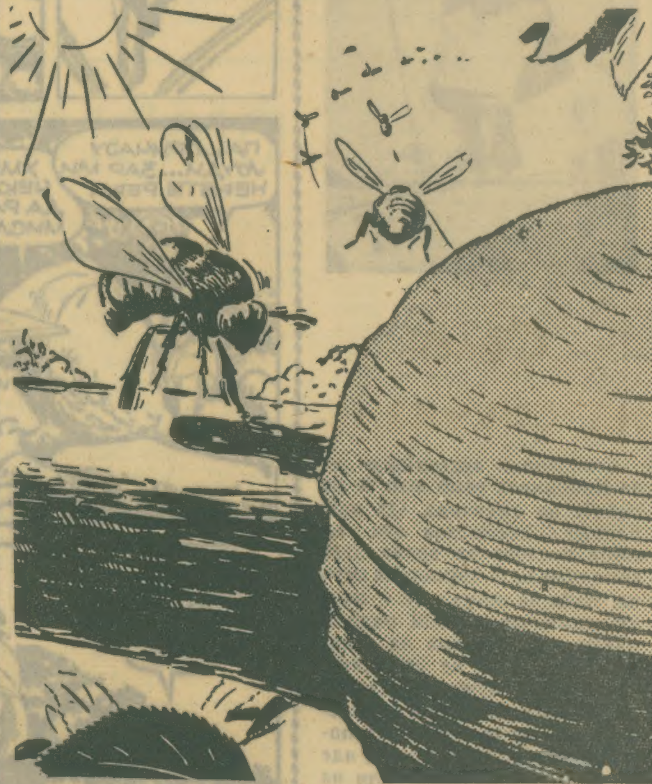

ИЗ РИЗНИЦЕ ПРИРОДЕ

Пчеле користе кретање Земље око Сунца да би обавестиле остале чланове своје „заједнице“ где има услова за скупљање хране и како се до тих места долази. Оне веома компликованом игром која је повезана са положајем Сунца на небу тачно показују места на којима се налази храна.

Изгубљене тајне

Историчари кажу да су стакла за увеличавање — лупа, наочари и слично — пронађени у 17. или 18. веку наше ере и да су она, поред осталог, омогућила Галилеју да учини своја прва и велика открића у области астрономије.

Они нам такође кажу да су Кинези знали за стакла за увеличавање пре Европљана, као и то да је римски император Нерон, који је био кратковид, имао монокл од смарагда, кроз који је посматрао борбе у римском циркусу. Међутим ...

Приликом ископавања вршених у Асирији, био је пронађен један споменик подигнут у част бога Никроха. Натпис на камену јасно показује да он представља планету Сатурн. То нас неће зачудити ако се сетимо да су Асирци били познати као изврсни астрономи. Али, чудно је то што је тај бог представљен окружен великим прстеном.

И планета Сатурн има прстен. Међутим, тај прстен се не може видети голим оком: за то су потребне бар наочари с јаким увеличавајућим стаклима. Дакле?

Друга тајна. Римски историчар Плиније је забележио да је чувени говорник Цицерон причао да је видео један рукопис на коме је била исписана читава „Илијада“ и то тако ситним словима да је цео пергамент могао да стане у једну орахову љуску. Какву је лупу имао Цицерон кад је могао да прочита тај рукопис? Какву је лупу и какав је прибор за писање морао да има писар који је исписивао та сићушна слова.

Могло би се наћи још таквих примера у које је тешко поверовати. Али, увеличавајућа стакла су ипак поново пронађена и усавршена. Међутим ево једне тајне која је заиста изгубљена.

Сабље димискије које су крсташи први донели у Европу и данас су у свету без премца. Оне нас својом израдом и квалитетом и сада задивљују. Једна од њих, која се чува у лондонском музеју, тако је савршено каљена и савитљива да се балчак и врх могу додирнути.

НА КОРИ ОД БАНАНА

Кора од банана страховито је клизава. То не тврде само они којима се догодило да се на улици оклизну на њу, већ и — два индонежанска инжењера.

У близини једне плантаже банана градила се велика фабрика и за њу је требало допремити тешке сандуке с деловима машина. Пошто нису имали погодно превозно средство, инжењери су од места искрцавања до фабрике превукли тешке сандуке гурајући их преко „тепиха“ од кора банана. Они тврде да су њихови радници обавили овај посао без по муке.

ДВЕ ГОДИНЕ У МЕТРОУ

Просечан запослен Парижанин који нема сопствена кола у току свог живота одлазећи на рад и враћајући се с њега проведе у метроу пуне две године. Заправо, за годину дана радник или службеник преседи у подземној железници, аутобусу или тролејбусу 400 часова што за 45 година активног живота износи 18.000 часова.

И ЗА ТО ЛИЧНА КАРТА...

У САД је донет закон по чијим прописима свака тканина и текстилни производ морају у трговини имати „личну карту“. На основу приложених података купац ће тачно знати од каквих је влакана начињен артикал, које су тежине влакна, њихово „породично име“ да ли су природног или вештачког порекла, итд. Закон се односи и на собне простирке, завесе, кишобране и томе слично. Ови прописи биће добро примљени међу купцима који се више уопште не сналазе међу именима разних материјала, а и сами трговци не би се рекло да се у томе нешто више разумеју.

ПОСЛЕ 16 ГОДИНА...

Посетиоце филателистичке изложбе у Тел Авиву преплашио је крик једног човека. Он је у једној витрини спазио поштанску карту коју је његова мајка Хелена Хајнеман послала једној својој пријатељици у Праг из концентрационог логора у Аушвицу да је она упути њеном сину. Хелена Хајнеман није се вратила из Аушвица, а њену поруку син је прочитао тек сада, после 16 година.

Дрво које не гори

Наука је отишла толико далеко да помоћу убризгавања извесних супстанција можемо да имамо дрво које се не скупља и не надима, које се не криви, које пркоси термитима и труљењу, најзад и дрво које не гори. Поред тога, из њега извлачимо хемијске супстанције које служе за добијање других производа: квасца, алкохола, лепка, пластичне масе све до мириса ваниле за сладолед који једемо.

Од свих живих бића највећи непријатељ дрвета ипак није човек. То су инсекти и гљиве које изазивају труљење. Класичан метод заштите дрвета су креозот и друга хемијска средства чијем се притиску излаже. Кочеви ограда импрегнирани таквим средством одржавали су се у влажној земљи по 18 година без икакве промене. То је навело људе да дрво за грађење кућа у крајевима где има термита прво потапају у дезинфекциона средства.

Најзначајније средство је свакако оно које дрво штити од ватре. То се, између осталог, постиже солима амонијума и бора, које се под јаким притиском дубоко убризгавају. После овога, ако се дрво баци и у најјачу ватру, остаје нетакнуто. Извесне врсте дрвета, које иако не подлежу утицају пламена, испуштају на великој топлоти гас који чак служи за гашење ватре.

Вршено је више експеримената од којих ћемо поменути један. Начињени су дрвени скелети двеју кућа од којих је само један био под утицајем хемијских производа. Скелети су постављени на извесном одстојању један од другог и посути петролеумом па на сваки бачена запаљена шибица. Док је грађа за другу кућу изгорела у року од 3 минута, прва је само осмуђена, а кад је петролеум сасвим догорео видело се да јој ватра није нашкодила.

WALT DISNEY'S Полијана

Село на смучкама

Становници аустријског села Кицбихела само што се не рађају на смучкама. Од најранијег детињства они све своје послове за време дуге зиме обављају користећи смучке: ђаци на њима иду у школу, димничар у свом радном оделу и са четкама на леђима такође је на смучкама поштар на смучкама разноси писма, па чак и месни свештеник, док му се мантија лепрша на ветру, на смучкама иде у цркву. Као што се види на снимку и млекарица, носећи канте на леђима, на смучкама хита да однесе млеко на пијацу.

На последњој „белој олимпијади“ у Скво Валију у екипи Аустрије учествовала су тројица такмичара родом из Кацбихела.

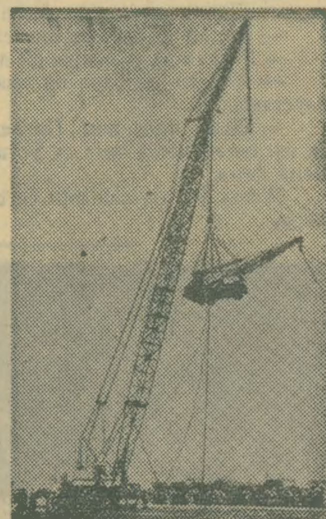

ВЕЛИКИ И МАЛИ

Највећа покретна дизалица на свету подиже без напора свог „малог брата“ од 15 тона, 30 метара изнад земље. Главни „бум“ ове дизалице, дуг 60 а са делом који се истеже 75 метара, може да подигне 80 тона.

КАО ЛИМУНАДА ИЛИ МАЛИНА

Једна јапанска фирма изнела је на америчко тржиште вино у тубама. Довољно је само мало „вина“ у пасти истиснути из тубе и помешати у чаши с водом па да се добије право вино.

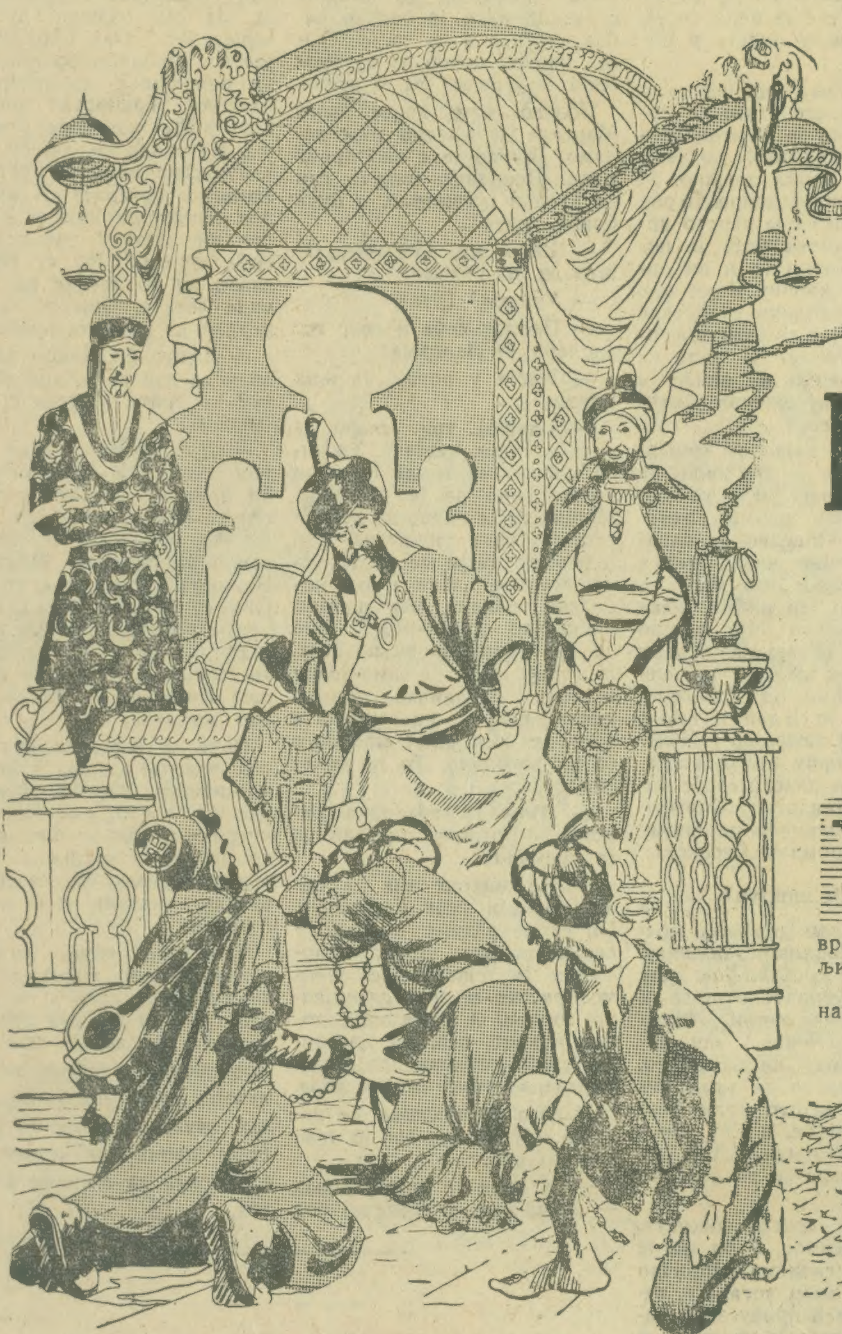

Калифове бриге

— источњачка прича —

У земљи великог калифа Хасана све је ишло низбрдо. Откако му је његов лекар рекао да му живот угрожава тешка хронична бољка, једна мисао није му избијала из главе. Сећајући се без престанка да су његови дани избројани, говорио је себи:

— Желим да их искористим што је могућно више. Моје време је сувише драгоцено и треба да буде искоришћено на најбољи начин.

Али, авај, невоља је била баш у томе: који је и какав тај најбољи начин?

Сви они којима се Хасан обратио са овим питањем одговарали су му руковођени или интересима или полтронством. Дворани су му саветовали да све пергаменте у земљи испуни песмама испеваним у његову славу, лекари су га наговарали да се мане свега и да се сав посвети бригама око свог здравља, док су му хоџе говорили да утоне у молитве и да скрушено чека свој крај.

Хасану је било јасно да ће, тражећи да учини нешто изузетно, дочекати смрт не учинивши баш ништа. Док је он тако проводио дане у размишљању његови дворани и чиновници занемарили су све своје дужности гледајући само да што више извуку из царских ризница о којима нико није водио рачуна.

Најзад, једног дана Хасан помисли:

— Да бих сазнао шта би људи учинили да су у мом положају, биће боље да гледам шта они раде него да слушам шта говоре.

Он позва свог везира и рече му:

— Нађи ми три човека различитих занимања и доведи их у двор. Ево шта ћемо учинити... и он објасни везиру свој план.

Сутрадан ујутру везир је довукао три везана несрећника пред калифа.

— Ево их, — рече он. — То су трговац Јусуф, музичар Хусеин и земљорадник Џафер.

— Чуо сам — поче калиф строгим гласом — да су се они усудили да о мени говоре рђаво.

Везир повика:

— Тачно је то, о калифе. Овај први је казао да си грамзив и да од поштених трговаца узимаш превисоке дажбине; овај ту је говорио да се не стараш о сиротињи, а тај трећи је тврдио да у твојој земљи нема правде.

Окривљени стадоше у глас да се прављају тврдећи да такве речи никад нису прешле преко њихових усана.

Везир их прекиде:

— Ако то, калифе, и нису рекли, они су то мислили.

— Добро — рече калиф — за те богохулне мисли нека им се сместа одсеку главе.

— Милост! — повикаше несрећници падајући на колена.

Калиф као да је био дирнут.

— Нека вам буде — рече он. — Поклонићу вам још један дан. Слободни сте до вечерас. Кад сунце буде зашло бићете погубљени. Не покушавајте да побегнете, стражарима ће бити наређено да прате сваки ваш корак.

„Шта ли ће радити последњег дана живота?" — питао се калиф.

Кад је поподне добро поодмакло, калиф се праћен наоружаном свитом упути трговчевој кући. Била је затворена.

— Јусуфе, где си? — позва га калиф.

Како нико није одговорио, један стражар гурну врата и калиф угледа Јусуфа простртог по земљи, искривљеног лица, уплаканог. Јусуф није престајао да јеца призивајући алаха и његовог пророка.

— Шта радиш то? — запита га калиф.

— Чекам да ми одсеку главу. Али, ја желим да живим, нећу да умрем. Нудим ти све што имам, о калифе! Милост! Милост!

— Пих — добаци му калиф презриво. — Одлази. Не треба ми твоја глава и да те моје очи више не виде.

Од те прве посете није имао никакве користи и зато се упути музичаревој кући. Овај је бацио своје инструменте у најзабаченији угао одаје. У сребрним посудама горели су миомириси, на малом столу стајале су чиније с ретким плодовима и баклавама, у ибрицима се пушио слатки шербет. Испружен на дивану, уметник се кљукао ђаконијама.

Кад калиф уђе, он се трже.

Зар већ? А ја још ни половину нисам појео. Треба да умрем кроз један час и зато сам частио себе свим оним што у животу највише волим.

Калиф га презриво погледа.

— Покупи своје инстументе. Нити ми је твоја глава потребна нити ме твој живот занима.

Затим се обрати свити:

— Идемо сад сељаку. Али, од њега могу још мање да очекујем.

Џафера није било код куће. Нашли су га на њиви како вуче тешку дрљачу. Кад угледа калифа он застаде, обриса ознојено чело и погледа према западу.

— Сунце већ залази. Па добро, ја сам спреман — рече он. — Нисам крив, али ти си моћнији, калифе.

— Шта си радио данас?

— Ко? Ја? — зачуђено запита Џафер. — Сејао сам и сад сам хтео да преко њиве пређем дрљачом. Штета... — додаде гледајући с љубављу своју њиву.

— И у томе си провео последњи дан живота?

— Па то је и мој свакодневни посао. Зашто бих данас радио нешто друго? Од тога ће неко ипак имати користи... моја деца.

Калиф је био изненађен и обрадован.

— Држи, то је за тебе. Купи још земље и обрађуј је још многе године — рече калиф — пружајући му кесу пуну златника.

Калиф се вратио у своју палату и од тог дана престао је да мисли на скору смрт. Обављао је предано свакодневне дужности водећи рачуна да и његови дворани и чиновници обављају своје.

Кажу да је поживео сто година.

ТАЈНИ ЗНАЦИ — ТАЈНО ПИСМО

Амерички милионар Стон био је познат као необичан и ћудљив човек. Једна од његових ћуди била је и та да се за неко време изгуби и никоме не каже где.

У мају 1948. године опет га је спопала та његова страст. Сео је у своја кола и возио се сатима без циља и плана — док му се на путу није испречила црна лимузина. Пошто су у њој били гангстери одведен је у неку усамљену кућу. Банда је била добро обавештена о својој жртви и већ имала спремно писмо адресовано на прокуристу Стонове фирме, са сумом уцене коју треба да пошаље на пострестант. Стон је морао писмо да препише својом руком — што је без оклевања и учинио јер су на њега била уперена два откочена револвера — и банда би следећег дана на основу овог могла да подигне пакетић са сумом од 300.000 долара.

Изгледало је да све иде по плану. Гангстери су телефоном обавестили свог шефа да су припремили све одлично и пожурили кући али тиме указали полицији пут у своје скровиште. Дуго студиран и добро смишљен план гангстера пропао је због једне ситнице, јер иако је банда потплатила слугу своје жртве и сматрала да је од њега сазнала све што треба — поткрала се грешка. Слуга је додуше знао да његов господар носи увек са собом два пера — једно напуњено плавим, а друго зеленим мастилом — али није знао да је зелено за Стонове присне пријатеље био знак да писмо не важи — а ово, написано под притиском гангстера, било је баш такво.

Тајни знаци и тајно писмо нису изум нашега времена па ни прошлих векова: они су стари колико и сама азбука.

Једна од најстаријих метода слања тајних порука свакако је она коју су измислиле војсковође старе Грчке: пошиљалац као и прималац имао је по једну облу палицу исте дебљине и дужине. Пошиљалац би око своје омотао обељен ремен тако да завијуци стоје косо један уз други. А он је водоравно — с лева на десно — писао на томе своју поруку. Када се ремен одмота, на њему су остајала слова једно испод другог али на изглед без икакве везе. Тек када прималац омота траку око свог штапа могао је да одгонетне поруку.

Данас постоје углавном две методе за тајне поруке: шифра и код, али и Кронфелдов систем се још и сада употребљава.

Поред видљивих има и невидљивих тајних порука. Тако речи писане раствором гвозденог сулфата остају невидљиве све док се по њима не поспе мало раствора танина, када слова постану црна и читљива.

Све тајне службе на свету стално мењају своје начине слања тајних порука. Стручњаци се увек старају да измисле нове знакове и методе. Неки пут је то обично јаје, по коме је писано алкохолним раствором шишарки и стипсе, а кад се оно скува у сланој води и ољушти, запис се види на беланцету; неки пут је то само тачка на слову која кад се повећа икспута претвори се у неколико речи и значи цело једно обавештење.

Тајна писма и све што стоји с њима у вези зову се мрачна наука, зато што им је циљ да што мање излазе на светлост дана, а наука зато што су само оштроумни људи у стању да проналазе стално нове, компликоване системе за прикривање али и одгонетање тих тајни.

ГАРАЖА ИСПОД ХАЈД ПАРКА

Да се закрчене улице Лондона донекле ослободе аутомобила који нису у покрету, донета је одлука о изградњи велике гараже испод Хајд парка где ће моћи да се смести хиљаду аутомобила.

НЕРЕШИВ ПРОБЛЕМ

Дужина свих улица Париза износи 1144 километара. Дужина која би се добила стављањем свих париских аутомобила једног иза другог износила би 5.900 километара. Поставља се питање: како 5900 километара стаје у 1144?

ШПИЈУН У ЛЕТЕЋЕМ „АУТОМОБИЛУ“

Енглески контраобавештајац пуковник Пинто описује хватање нацистичког шпијуна који је за време рата долетео у Енглеску авионом начињеним од аутомобила.

Тек што сам се вратио у своју канцеларију тога летњег поподнева 1941. године, неко закуца на врата и пре него што одговорих мој помоћник упаде веома узбуђен.

— Господине пуковниче, два Француза су авионом слетела у Сасекс.

— Па шта је ту необично? На континенту има неколико хиљада авиона и ако један слети...

— Али ни један није сличан овоме. У извештају се каже да је ручно направљен.

— Мора да су то браћа Рајт, — нашалио сам се, а онда озбиљним гласом додао: — где су ти људи?

— Кроз један час ће стићи.

Доведена су у моју канцеларију два човека. Један од њих је имао нешто преко 20 година. У разговору сам дознао да је потомак једне старе француске породице и да носи титулу виконта. Други је имао око 40 година, а по изгледу се потпуно разликовао од младића. Звао се Марсел и био је код виконта шофер. Кад год би му се младић обратио, он је пре одговора сагињао главу као да се клања у знак поштовања.

„Ко су ти људи?“ — мислио сам.

Авион са аутомобилским мотором

Када је рат у Француској био завршен млади виконт, који је био официр у једном коњичком ескадрону, вратио се на свој посед у области између Руана и Париза. Непријатељ је већ био окупирао овај део Француске. Немачки командант је убрзо увидео да мештани и сељаци овог краја необично воле виконта, па је зато подесио свој став тако да младог човека придобије за себе. Ни један немачки војник није био смештен у замку нити на имању. Омогућено му је да добије следовање бензина за своје аутомобиле, међу којима се налазио и један „Ролс-ројс“.

Али виконт је знао да је он само обичан заробљеник коме непријатељ из личног разлога пружа извесне повластице. Једног дана док је пролазио двориштем видео је Марсела како брижљиво чисти велики „Ролс-ројс“. Тог тренутка синула му је идеја: „Зашто не бих саградио авион од ове најбоље машине на свету и њиме одлетео у Енглеску“.

То је била луда замисао али није могао да је се ослободи. Свој план је одмах поверио Марселу, јер му је за овакав подухват био потребан помоћник. Нашао је одушевљеног савезника.

Ускоро је млади виконт отпутовао у Париз. На дозволи је стајало да путује ради сређивања имовинских послова. Уствари из Париза је донео проспекте о конструисању авиона. Отада, даноноћно је грозничаво изучавао сложене цртеже.

Енглеска обала је била удаљена око 150 миља. За толики лет је требало најмање 50 литара бензина и 25 за резерву. „Марсела не смем никако да оставим — размишљао је — јер када Немци дознају да сам одлетео, знали би да сам имао помоћника, а то би једино могао да буде мој одани Марсел“.

У старом замку није било немачких војника, и та је околност помогла да се подухват оствари. Технички посао је могао бити обављен на миру. Марсел је донео неко старо рибарско једро да би се обложила конструкција авиона. Дрвену грађу су начинили од једног старог трпезаријског стола, а два точка, скинута са аутомобила, послужила су за предње точкове. Месеци су пролазили и безоблична конструкција је постепено добијала свој завршни облик.

Хангар у штали

Једна стара штала послужила је као хангар и у њој су обављени сви радови на грађењу. Највећи проблем је био: како набавити гориво. Подмићивати немачке војнике, који су чували једно петролејско слагалиште удаљено неколико километара одатле, могло је да изазове сумњу и цео би план пропао.

Марсел је и за то нашао решење. Предложио је да виконт сваког месеца у замку приреди вечеру за немачког команданта и његове официре. Они ће долазити аутомобилима, а док они горе пијанче, шофери би се гостили у некој одвојеној одаји. Тада би наступио Марсел. Помоћу гуменог црева из немачких кола би извлачио бензин, али тако да се узимање не би приметило. Другог избора није било и виконт је, и против своје воље, пристао да прима у госте окупаторске официре.

Годину дана после слома Француске све је било спремно да авионом одлете у Енглеску.

Пре свитања одгурали су авион до једне стазе са дрворедом који је штитио авион од нежељених погледа. Мотор се одмах упалио. И док је виконт надзиравао рад машине Марсел је чврсто држао реп авиона који је подрхтавао. Затим се и он брзо попео у кабину и сео иза виконта. Неколико тренутака точкови су се рулали шљунковитом стазом, а онда се апарат одлепио од земље и полетео преко ниских живица и пољана.

Летели су највећом могућном брзином — 50 миља на час, и највише што су могли — на око стотину метара висине. Опрезно су избегавали летење изнад већих градова. Нико их, изгледа, није опазио јер их ни један немачки авион није пратио нити је ко са земље на њих пуцао. Тек кад су прешли обалу јужно од Трепорта, сусрео их је један извиђач, енглески „Спитфајер“. Почели су да машу белом заставом да би показали своје мирољубиве намере и „Спитфајер“ их је спровео до енглеског аеродрома у Сасексу.

Ко је шпијун?

Изразио сам дивљење према овом њиховом подвигу. Али оно је постало још јаче када сам сутрадан отишао да видим њихов авион. Нисам никакав стручњак, али никад у животу нисам видео, нити сам могао да замислим да се тако нешто може отиснути са земље, а још мање прелетети 150 миља. Али ова чудна направа је то стварно успела.

Опет сам позвао виконта, овог пута самог, и он ми је поново до ситница испричао све исто о овом догађају, тако да сам већ причу знао напамет. Марсела је хвалио као механичара и доброг и спретног стручњака.

Исте вечери разговарао сам са једним колегом, аеронаутичким инжењером. Он је детаљно прегледао авион и био веома заинтересован начином на који је летилица импровизована.

Затим сам опет разговарао са виконтом и он ми је и овом приликом до танчина објаснио како је бензин набављен, као и то да је Марсел пренео мотор из аутомобила и уградио га у авион.

Позвао сам после овога Марсела да насамо разговарамо. Дошао је и сео према мени. Неколико минута сам га ћутећи посматрао, а онда благо упитао:

— Кажи ми, Марселе, зашто си то учинио?

— Учинио? Шта?

— Продао себе и свог господара — Немцима.

— Нисте у праву. Ја њих мрзим.

— Слушај, три ствари те издају. Прво, машина. Ти ниси мислио на то да ће било ко детаљно да је разгледа. Можда си се надао да ће при слетању бити уништена. Али један стручњак ме је детаљно упознао: обична аутомобилска машина, чак и тако фина као „Ролс-ројс“, има за ову сврху низак потисак. Могућно је да га само један искусан механичар, помоћу специјалних инструмената подигне. Са овом машином се то догодило. То је чињеница.

— Можда... господин виконт, — отпоче он, али ја га прекидох:

— Не, виконт зна да пилотира, али није механичар. Он се не разуме довољно у овакве ствари... Друго, немогућно је повећавање снаге мотора ако се нема специјално гориво. А њега није донео виконт, већ, по договору, твоји немачки пријатељи у резервоарима својих кола.

Марсел је покушао да издржи мој поглед, али је ипак оборио очи.

— А овде је трећи доказ — рекао сам — погледај ову мапу Француске на мом зиду. Ја сам означио путању вашег лета. Она пролази на свега неколико километара од немачких аеродрома. У близини Трепорта прешли сте изнад немачких утврђења. На обали канала су концентрисане немачке противавионске батерије! А ни један пуцањ се није чуо док сте ви летели изнад њих. Није. Зашто? Јер су Немци знали да то летите ви — и куда летите. Они су ти наредили да виконта пратиш.

— Зашто би Немци дозволили да два родољуба побегну? — упита Марсел с подсмехом.

— Дозволили су само једном родољубу — виконту, да би прокријумчарили свог агента — Марсела. Јер када си ти чуо план о бекству авионом, отишао си право Немцима и све им испричао. Они су ти наредили да виконту помогнеш. Ако погинете у лету — каква штета за Немце. Али ако се докопаш Енглеске — бићеш добар шпијун.

Овде се животни пут ова два човека разишао: немачки шпијун Марсел интерниран је у логор, а по завршетку рата послан у Француску да би му се судило. Млади виконт прикључио се француским снагама у Северној Африци.

Што се тиче њиховог авиона, нисам успео да дознам шта се десило са њим, али сматрам да има права и услова да заузме место у Лондонском аеронаутичком музеју, крај свих оних других летилица, које су храбрим пионирима послужиле као крила да се вину у ваздух.

После 21 час...

У све више малих градова Шведске уводи се пропис да ученици млађи од 15 година после 21 час могу да буду на улици и јавним местима само у пратњи одраслих. Пошто школа није у стању да контролише да ли се овај пропис поштује, ускоро ће бити донета одредба која ће важити у целој Шведској, да полиција дечаке и девојчице ако прекораче ову забрану „узму у своје руке“ и одведе их кући. Родитељи ће у оваквим случајевима морати да плате 20 круна казне.

Walt Disney — Новогодишња прича Петра Пана

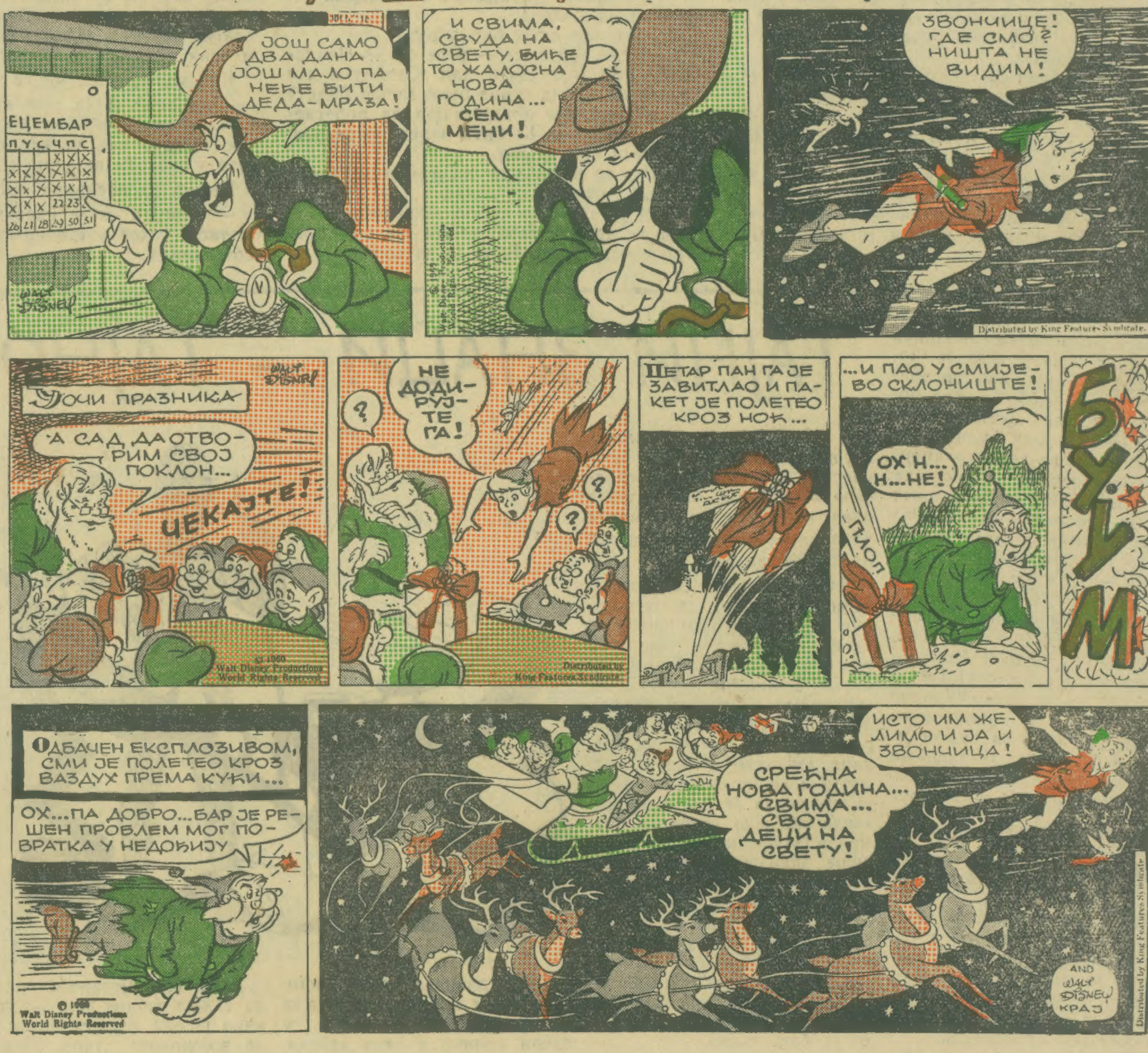

Да ли знате?

„Кишобран“ за авион

Кров од фибергласа на точковима заштићује од невремена раднике док инсталирају електронски систем на бомбардеру који може да лети два пута брже од звука. На заклону се налазе и сијалице тако да је рад могућан и ноћу.

За чупање кочева

Направа која се причврсти за трактор послужиће за чупање кочева из земље ако нису дебљи од 15 см у пречнику. Један човек седећи у трактору на тај начин ће извадити 20 до 30 кочева у току једног часа. Може се употребити и за чупање жбунова и мањег дрвећа.

Несрећа због „цивилизованих“

Откако се производе јевтини транзистори све је већи број слушалаца који их носе више да би се њиме похвалили него што су жељни музике. Укључују транзистор на сваком месту па су постали права напаст за околину. Ти људи сада улазе и у музеје и док шетају галеријама слика, пуштају џез музику и сметају осталој публици. Нарочито су постали неподношљиви у Лувру. Недељом, кад је бесплатан улаз, мноштво света се окупља пред фигуром Венере од Милоса и пред Мона Лизом међу којима има и по два-три „љубитеља“ уметности са укљученим транзисторима. Управа Лувра још није донела одлуку о забрани пуштања музике у изложбеним просторијама.

На полу

На свега неколико километара од града Кируна, на северном полу, изграђен је модеран аеродром који треба да олакша интерконтинентални саобраћај. На овом аеродрому је начињена модерна писта и за вишемоторне млазне авионе.

Кап луњик

Совјетска научна експедиција на броду „Об“ недавно је открила превлаку потпуно ослобођену од леда у подручју Антарктика и назвала је Кап луњик.

РАСПОЗНАВАЊЕ ПО ШЕШИРУ

У филму „Аламо“ чувени филмски глумац Џон Вејн је имао три улоге: играо је Деви Крокета, био је продуцент и режирао филм. Глумци и артисти распознавали су Вејнове „улоге“ само по шеширима које је мењао. Када би играо улогу Деви Крокета носио је капу од ракуна, када је био продуцент стављао је тексашки шешир, када је руководио снимањем као режисер носио је шешир старе америчке коњице.

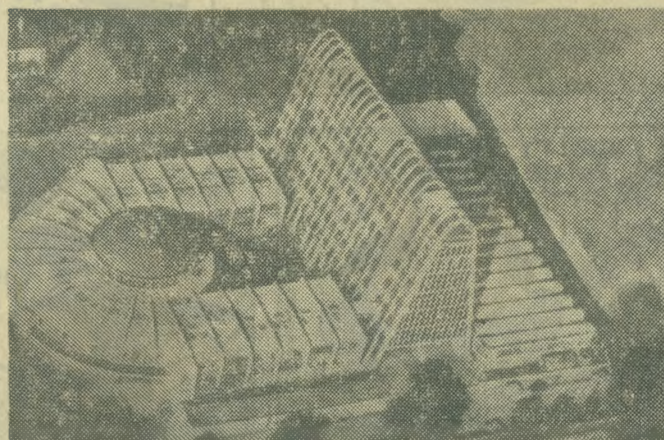

Необична „архитектура“ у Енглеској

„Архитектура“ у Великој Британији почела је нагло да се модернизује после другог светског рата. На слици је нова школа у којој студенти технике уче вештину кројења, кувања и неке друге врсте заната.

Најмоћнија електрична централа у свету

У електричној централи код Стаљинграда недавно је пуштена у рад двадесет прва турбина и тиме завршена изградња ове електричне централе. Њена снага од 2.415 киловата чини је данас највећом хидроцентралом на свету. У стању је да произведе годишње 14 милијарди киловата електричне енергије или осам пута више него што је износила укупна производња царске Русије 1913. године.

Овим хидроенергетским гигантима руководи само 14 људи у једној смени.

Надзвучне саонице

У Сједињеним Државама су недавно испробане специјалне саонице опремљене ракетним мотором. Постигнута је брзина од 3.202 километра на сат што значи да су ове саонице јуриле готово троструко брже од звука.

Летећи ауто

Совјетски инжењер Алексеј Смолин конструисао је „летећи ауто“. Помоћу хеликоптера, који се по употреби растави и смести позади у простор за пртљаг, овај аутомобил може да се подигне у ваздух и случају незгоде, да „прелети“ мање водене површине или да премости било коју другу препреку на свом путу.

За тренинг астронаута

Будући астронаути су изложени шестострукој сметњи у овој „шок соби“ коју су конструисали инжењери фабрике Беинг. Људи се у њој излажу истовремено буци, веома јакој светлости, вибрацијама и променама притиска, температуре и гасова. Пилот за то време треба да обавља све функције као и за време обичног лета.

Морнар будућности

Америчка морнарица је показала чудну борбену униформу и опрему својих морнара: заштитно одело које ће их обезбедити у атомском, биолошком или хемијском рату. Сваки морнар поред тога има у рукама бацач пламена.

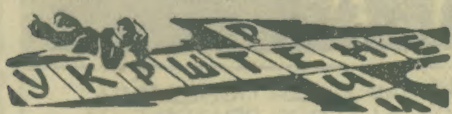

Водоравно: 1) башта; 4) острво на Преспанском језеру; 7) град у Пољској; 10) слово старословенске азбуке; 11) лука у Израелу; 12) два слова; 13) нагло спуштање; 15) познати заводи код Ниша; 16) текстилни радник; 18) француски хемичар (1830—1901), 20) савремени швајцарски књижевник; 21) град у Немачкој; 22) језеро на северу Европе; 25) телефонски позив; 27) похвална песма; 29) један четинар; 31) област у Италији; 34) иницијали српског комедиографа „Избирачица“ 35) личност из Толстојевог романа; 36) коњ; 37) полет; 39) река у Швајцарској; 41) прилог за време; 42) место на Јадрану.

Усправно: 1) река у СССР; 2) наш уметнички филм; 3) хемијски знак за талијум; 4) првак; 5) женско име; 6) острво на Јадрану; 7) град у САД; 8) предлог; 9) страно мушко име; 13) наша река; 14) редни број; 17) прилог за место; 19) неман; 23) северноамерички виртуоз на виолини (Миша); 24) прилог за место; 26) отока Скадарског језера; 27) музички састав од осам чланова; 28) део коњске опреме; 29) хемијски знак за бизмут; 30) пољопривредни радник; 32) митолошки бог стада; 33) јужно воће; 38) врста першуна; 40) река у Сибиру.

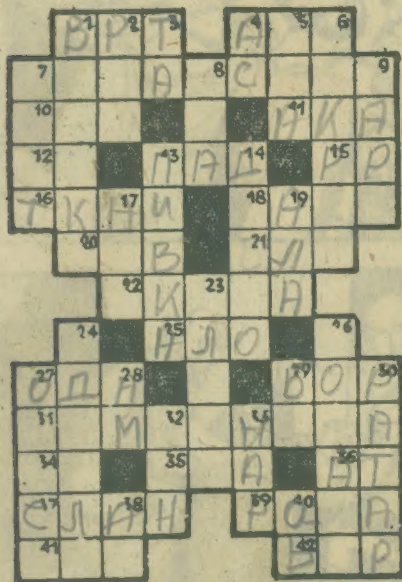

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) никал; 6) хематит; 8) Еро; 9) срп; 11) манометар; 14) ас; 15) реп; 16) си; 17) трен; 19) са; 20) ел; 21) та; 22) Ин; 23) Пата; 25) Ис; 26) ерл; 27) за; 29) сталактит; 32) топ; 33) аја; 34) кошарка; 37) нокат.

Усправно: 1) неон; 2) И(ван) М(ажуранић); 3) „Кармен“; 4) ат; 5) Лист; 6) храст; 7) траса; 8) Епа; 10) при; 12) Орел; 13) еп; 18) рен; 19) сат; 21) талк; 22) исток; 23) прасак; 24) Азија; 25) Ист; 26) ел; 28) Ата; 30) Арон; 31) такт; 35) Шо; 36) Ра.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

Микијева невоља

Нова година је на прагу а Мики, заузет силним пословима, није стигао да купи намераване поклоне. Да његови пријатељи и рођаци не би остали без њих, остварите Микијеве планове и нацртајте предмете које је он мислио да купи. За то ће бити потребно да уложите мало труда. Најпре прецртајте с наших слика личности које је Мики желео да обрадује за празник, а затим свакој од њих доцртајте поклон.

Пати шешир украшен цвећем и тракама.

Раји, Гаји и Влаји клизаљке и топле зимске капе.

Стрицу-Баји појас са великом кесом за новац и пуно џепова на оделу.

Мини ташну и одговарајући кишобран.

ПАЈИНА ЈЕЛКА

За своје сестриће Гају, Рају и Влају ујка Паја је спремио леп поклон који ће им ставити испод јелке. Паја је покушао да сачува „тајну“ и да им га не покаже пре Нове године. Међутим, дечаци су по облику пакета погодили шта им је ујак купио. Повежите бројеве од 1 до 35 па ћете и ви видети чиме ће Паја обрадовати своје сестриће.

... благодети водовода ужива само један незнатан део човечанства. Деведесет процената људи на Земљи још и данас се снабдева водом из извора и бунара.

... стари Римљани код којих је све до 153. године п. н. е., Нова година почињала не 1. јануара већ 1. марта, тај дан су свечано прослављали. Људи су се китили гранчицама од

маслина и ловора и даривали се смоквама, урмама и медом да би им, како каже песник Овидије „цела година била слатка као што су и дарови слатки“.

... израз „плагијат“ којим се данас означава књижевна крађа, долази од латинске речи „плагијум“ која значи: продаја нечега што припада другоме.

... једини споменик коњаника који се сачувао из античког времена представља Марка Аурелија.

... мрежњача у нашем оку која прима утицаје светлосних

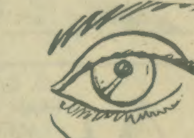

зракова три хиљаде пута је осетљивија од најосетљивије фотографске плоче.

... у многим земљама на свету још у почетку нашег века канаринке су коришћене као „дегустатори“ рудничког гаса. Ове птице толико су осетљиве да губе свест при најмањој примеси отровних гасова у рудничким јамама. Срећом, добра „порција“ кисеоника враћа их из несвестице.

... пингвини могу да препливају дневно и до 160 километара а да се не уморе.

МИКИ

by Walt Disney

ОПЕТ ЈЕ МИЋА ЗАКАСНИО НА РУЧАК!
ОХ... НЕ!
ЗДРАВО, УЈКА-МИКИ!
МИЋО, НЕ СМЕШ СЕ ИГРАТИ С ТАКО ГРУБИМ ДЕЧАЦИМА!
ОН ЈЕ БИО ВЕЋИ ОД МЕНЕ!
КАСНИЈЕ
ТАКО! САД СЕ ЛЕПО МОЖЕШ ИГРАТИ И У НАШЕМ ДВОРИШТУ!
ОХ! ТРАМБУЛИНА!
ПОКАЗАЋУ ТИ КАКО ОДСКАЧЕ! ГЛЕДАЈ!
ВИДИШ, МИЋО?
ГЛЕ! ТО ИЗГЛЕДА ЗАБАВНО!
ХЕЈ! ГУБИ СЕ!
ШТА ЈЕ? ОЋЕШ ДА СЕ БИЈЕШ?
ПА ТО ЈЕ МОЈА ТРАМБУЛИНА!
ДА... ОН ЈЕ БИО ВЕЋИ ОД МЕНЕ!

МИЛОШ ВОЈИНОВИЋ

И ЦАР ДУШАН ПОВЕДЕ СА СОБОМ 12.000 СВАТОВА СА ГРАДА СУ ГЛЕДАЛА ДВА БРАТА ВОЈИНОВИЋА КАКО СВАТОВИ ОДЛАЗЕ БЕЗ ЊИХ

ПОСЛЕ ДУГОГ ПУТА ТОДОР СЕ ВРАТИО У ПРИЗРЕН

БРАЋА ПОСЛУШАШЕ МАЈКУ И НАПИСАШЕ ПИСМО НАЈМЛАЂЕМ БРАТУ МИЛОШУ.

Одговорни уредник Стојиљко Стојиљковић Београд, Македонска 31. — Издаје и штампа „Политика“ штампарско издавачко предузеће Београд, Македонска 31. Текући рачун број 101-707/1-82. Поштански фах 124. — Претплата за нашу земљу: годишња 900. полугодишња 450; за иностранство: годишња 1.200. полугод. 600 дин. Рукописи се не враћају.